

Xiyaxiya leswi landzelaka:

1. Kharikhulamu yi Katsakanyiwile ku kongomisa minongoti xidzi na vuswikoti.
2. Hinkwabyo vuswikoti byi andlariwile eka nkarhi lowu nyikiweke. Vuswikoti na vutivi swi vuyelerile ku ya hi mavhiki leswaku ku nga vi na mudyondzi na un'we loyi a nga kumiki mpfuno loko a nga ti exikolweni masiku hinkwawo.
3. Vundzeni byi hangalasiwile hi mavhiki.
4. Swa fanela leswaku ku va na nkatsakanyo lowu tiyeke exikarhi ka tidyondzo hinkwato.
5. Tinhlokomhaka hinkwato eka ririmii byi katsakanyiwile, na micingiriko ya siku na siku a yi vekeriwanga nkarhi lowu kongomisiweke kambe yi tirhisiwa eka siku hinkwaro.
6. Ku hlava ku fanele ku landzelela leswi landzelaka: Nkarhi **wa ku hlava na ku tsala lowu kongomisiweke (XIPHOKHAMA)**. **Switsundzuxo** leswi swi katsiwile ta ni hi leswi tikombaka ku ri na ku hambana loku ntsongo ka leswaku swi hlamusela yini hi nkarhi lowu Kongomisiweke wa ku hlava na ku tsala eka XIPHOKHAMA.
 - **Nkarhi lowu kongomisiweke wa ku hlava na ku tsala** i nkarhi lowu katsakanyiweke (kwalomu ka awara yin'we) laha ku hlava swin'we na ku tsala swin'we swi humeleslaka eka 15 wa timinete leto sungula. Endzhaku, na swona swi hlanganisiwile na vuswikoti lebyi dyondzisiweke eka maendlelo ya ku hlava swin'we/ ku tsala swin'we, ntirho wa rito na xivulwa wa endliliwa (xik. Mimpfumawulo). Leswi swi teka kwalomu ka khume ra timinete. Endzhaku ka sweswo, Ku hlava hi Ntlawa lowu Leteriweke ka endliliwa, na vadyondzi va vekiwe hi mintlawa ya vuswkoti byo hlava. Hi nkarhi lowu kongomisiweke wo Hlava na Ku tsala, masungulo ya vekeriva ku va na vutlhari bya vuswikoti lebyi lavekaka eka ku hlava hi vambirhi, ku hlava u ri wexe loku welaka **EHANDLE** ka nkarhi lowu kongomisiweke wa ku Hlava na ku Tsala.
 - Vuswikoti xidzi na vutivi byo suka eka tindhawu tin'wana to hambana.
7. **Swi na nkoka ku hlava xiyenge xa 2 hikuva xi na mahungu ya madyondziselo.**
8. **Ti ATP ti fanele ku kaneriwa exikolweni leswaku ti kota ku katsakanyiwa na pholisi ya xikolo. Xik: nongonoko wa mimpfumawulo hi wona wu nga ta endla leswaku vadyondzisi va tiva leswaku hi yihi mimpfumawul leyi va fanelaka ku dyondzisa evhikini.**
9. Masiku hinkwawo loko ku endliliwa ntirho wa ntlawa, mpfhuka lowu faneleke wu fanele ku landzeleriwa.
10. Vadyondzisi va fanele ku tshama va vulavurisana na vadyondzisi va mintlawa (tigiredi) leti hundzeke (loko swi koteka) leswaku ku nga vi na mavangwa lama tumbuluxiweke exikarhi ka ku cincana ka tigiredi.

MAKAMBELELO YA LE XIKOLWENI:

- Makambelelo ya humeleta nkarhi na nkarhi eka Xiyimo xa Masungulo.
- Makambelelo ya nga humeleta ntsena eka minongoti leydi dyondzisiweke.
- Abridged Section 4 yi fanele ku tirhisiwa eka makambelelo hinkwawo.

2021 Nkunguhato wo Dyondzisa wa lembe na lembe – Kotara ya 3: DYONDZO: Xitsonga Ririm i ra le Kaya Giredi ya 3

Kotara ya 3 48 wa masiku	Vhiki ra1	Vhiki ra 2	Vhiki ra 3	Vhiki ra 4	Vhiki ra 5	Vhiki ra 6	Vhiki ra 7	Vhiki ra 8	Vhiki ra 9	Vhiki ra 10
Nhlokomhaka ya Xiphokhama					KU YINGISELA NA KU VULAVULA Mpimohansi: 45 wa timinete (3 x 15 mins) mpimohenhla : Awara yi1 (4 x 15 wa timinete)					
VUDZENI/ VUSWIKOTI/ MINONGOTI	<ul style="list-style-type: none"> U vulavula hi minonganoko ya yena n'wini a karhi a kombisa matitwelo na mavonelo. Hi ku pfuni u vhumbha leswi nga ta humeleta eka xitori. Xik: languta khavhara ya buku. Xana u vona onge ku ta humeleta yini? 	<ul style="list-style-type: none"> U rungula mahungu kumbe ku vulavula hi ntokoto wo karhi hi lojiki, ndzandzelelano lowu faneleke. U tirhisa ntivomarito lowu ndlandlamukaka wu ya emahlweni loko a ri karhi a vulavula. U ringanyeta swintshuxo swa swiphiqo, ngopfungopfu swa le ka dyondzo ya Matematiki. Mudyondzi u inthavhiyuwa vanhu hi xikongomelo xo karhi ku fana na ku lava ku tiva hi ta ntirho wa vona. U yingisela xitori a tlhela a lavisia xivangelo na mbuyelo eka xona. 	<ul style="list-style-type: none"> U rungula mahungu kumbe ku vulavula hi ntokoto wo karhi hi lojiki ndzandzelelano lowu faneleke. U tirhisa ntivomarito lowu ndlandlamukaka wu ya emahlweni loko a ri karhi a vulavula. U ringanyeta swintshuxo swa swiphiqo, ngopfungopfu swa le ka dyondzo ya Matematiki. U vekela swiendleko hi ndzandzelelano lowu twisisekaka. U nghenelela eka nkanerisano a tlhela a nyika xivikontsundzuxo eka van'wana. 	<ul style="list-style-type: none"> U rungula mahungu kumbe ku vulavula hi ntokoto wo karhi hi lojiki, ndzandzelelano lowu faneleke. U tirhisa ntivomarito lowu ndlandlamukaka wu ya emahlweni loko a ri karhi a vulavula. U ringanyeta swintshuxo swa swiphiqo, ngopfungopfu swa le ka dyondzo ya Matematiki. U vekela swiendleko hi ndzandzelelano lowu twisisekaka U nghenelela eka nkanerisano a tlhela a nyika xivikontsundzuxo eka van'wana U rungula xitori lexi nga na masungulo, xikarhi na mahetelelo. 	<ul style="list-style-type: none"> U rungula mahungu kumbe ku vulavula hi ntokoto wo karhi hi lojiki ndzandzelelano lowu faneleke. U tirhisa ntivomarito lowu ndlandlamukaka wu ya emahlweni loko a ri karhi a vulavula. U ringanyeta swintshuxo swa swiphiqo, ngopfungopfu swa le ka dyondzo ya Matematiki. U vekela swiendleko hi ndzandzelelano lowu twisisekaka U nghenelela eka nkanerisano a tlhela a nyika xivikontsundzuxo eka van'wana U rungula xitori lexi nga na masungulo, xikarhi na mahetelelo. 	MPFUXETO <ul style="list-style-type: none"> U rungula mahungu kumbe ku vulavula hi ntokoto wo karhi hi lojiki, ndzandzelelano lowu faneleke. U tirhisa ntivomarito lowu ndlandlamukaka wu ya emahlweni loko a ri karhi a vulavula. U ringanyeta swintshuxo swa swiphiqo, ngopfungopfu swa le ka dyondzo ya Matematiki. U vekela swiendleko hi ndzandzelelano lowu twisisekaka U nghenelela eka nkanerisano a tlhela a nyika xivikontsundzuxo eka van'wana U rungula xitori lexi nga na masungulo, xikarhi na mahetelelo. 				
Nhlokomhaka ya Xiphokhama				MIMPFUMAWULO Mpimohansi: Awara yi 1 hi vhiki (4 x 15 timinetse); Mpimohenhla: Awara yi1 na 15 timinetse hi vhiki (5 x 15 wa timinetse) Ku yisa emahlweni ku tirhisa mimpfumawulo leyi hi letelka nonganoko wa mpeleto eka kotara.						
Vundzeni/ Vuswikoti/ Minongoti	<ul style="list-style-type: none"> A kota ku tirhisa marito lama peletiwaka ku fana no twarisawa ku fana kambe ya hambana hi tinhlamuselo ta wona. Mudyondzi u lemuka maletere hinkwawo yo ka rito eka marito, xik: 'k' eka kona, U tirhisa mpfumawulo wa letere na wa vito ra wona eku peleteni. U aka marito hi vuswikoti bya ntivomimpfumawulo lebyi a byi dyondzisiweke eka lembe leri. 	<ul style="list-style-type: none"> Mudyondzi u tsundzuka switwari na switatisi hinkwaswo leswi a swi dyondzeke ku fika sweswi. Mudyondzi u lemuka maletere hinkwawo yo ka rito eka marito, xik: 'k' eka kona, U tirhisa mpfumawulo wa letere na wa vito ra wona eku peleteni. U aka marito hi vuswikoti bya ntivomimpfumawulo lebyi a byi dyondzisiweke eka lembe leri. 	<ul style="list-style-type: none"> Mudyondzi u lemuka maletere hinkwawo yo ka rito eka marito, xik: 'k' eka kona U tirhisa mpfumawulo wa letere na wa vito ra wona eku peleteni. U aka marito hi vuswikoti bya ntivomimpfumawulo lebyi a byi dyondzisiweke eka lembe leri. U peleta marito hi mfanelo hi leswi a swi dyondzekeneka swikambelwana swa nkamafundza, mbitanelo na le ka mintirho hinkwayo yo tsala. 	<ul style="list-style-type: none"> U kota ku tirhisa marito lama peletiwaka ku fana kambe ya hambana hi tinhlamuselo ta wona. U tirhisa mpfumawulo wa letere na wa vito ra wona eku peleteni. U aka marito hi vuswikoti bya ntivomimpfumawulo lebyi a byi dyondzisiweke eka lembe leri. U peleta marito hi mfanelo hi leswi a swi dyondzekeneka swikambelwana swa nkamafundza, mbitanelo na le ka mintirho hinkwayo yo tsala. 	MPFUXETO <ul style="list-style-type: none"> Mudyondzi u lemuka maletere hinkwawo yo ka rito eka marito, xik: 'k' eka kona. U kota ku tirhisa marito lama peletiwaka ku fana kambe ya hambana hi tinhlamuselo ta wona. U tirhisa mpfumawulo wa letere na wa vito ra wona eku peleteni. U aka marito hi vuswikoti bya ntivomimpfumawulo lebyi a byi dyondzisiweke eka lembe leri. U peleta marito hi mfanelo hi leswi a swi dyondzekeneka swikambelwana swa nkamafundza, mbitanelo na le ka mintirho hinkwayo yo tsala. 					

	xik: 'k' eka kona. • U aka marito hi vuswikoti bya ntivomimpfuma wulo lebyi a byi dyondzisiweke eka lembe leri.	• U peleta marito hi mfanelo hi leswi a swi dyondzekeneka swikambelwana swa nkamafundza, mbitanelo na le ka mintirho hinkwayo yo tsala.	hinkwayo yo tsala.		leswi a swi dyondzekeneka swikambelwana swa nkamafundza, mbitanelo na le ka mintirho hinkwayo yo tsala.	tinhlamuselo to hambana ku fana na "riwa": ro vula goji na "riwa" ro vula swin'wana swa swirimbiwa swa le masin'wini
--	--	---	--------------------	--	---	--

Nhlokohaka ya Xiphokhama		KU HLAYA I swa nkoka ku hlaya ntila wa 6 eka swiletelo eka papila ro sungula. Ku hlaya swin'we: Mpimohansi: Awara yi 1 hi vhiki (3 x 20 timinetse) Mpimohenhla: 1 Awara 15 timinetse hi vhiki (5x 15 wa timnetse) Ku hlaya hi ntlawa lo ku leteriweke: 2tiawara ti2 na 30 timinetse hi vhiki (2 x 15 timinetse hi siku (2 mintlawa hi siku) Ku hlaya hi vambirhi ku hlaya a ri yexe: 3x hi vhiki
--------------------------	--	---

Vundzeni, Vuswikoti/ Minongoti	Ku hlaya	<ul style="list-style-type: none"> Ku hlaya:Tilasi hinkwayo ka 2-3 hi vhiki ku tirhisiwa kwalomu ka vhiki rin`we. Ku hlaya swin`we: dyondzisa tinxaka to hambana to switshuriwa swo fana na mintlangu na switlhokovetselo. 				
	Ku hlaya swin'we	<ul style="list-style-type: none"> U hlaya switshuriwa leswi kurisiweke ku fana na switlhokovetselo, tibuku letikulu ta switori, mintlangu, tipositara, na switshuriwa swa xielekitironiki va ri tilasi hinkwayo na mudyodzisi U hlaya buku va ri tilasi hinkwayo na mudyondzisi (ku hlaya swin'we) va tlhela va tlhela va kanela mongo, swimunhuhatwa na kungu. U hlamula swivutiso swo hlaya swa xiyimo xa le henhla leswi swi humaka eka xitshuriwa lexi xi hlayiweke U tirhisa dikixinari ku kuma marito na tinhlamuselo ta wona. 	<ul style="list-style-type: none"> U hlaya switshuriwa leswi kurisiweke ku fana na switlhokovetselo, tibuku letikulu ta switori, mintlangu, tipositara, na switshuriwa swa xielekitironiki va ri tilasi hinkwayo na mudyodzisi U hlamuela mahungu yo huma eka switshuriwa swo dirowa ku fana na swinavetiso, swifaniso, tigirafu, tichati. U hlaya buku va ri tilasi hinkwayo na mudyondzisi (ku hlaya swin'we) va tlhela va tlhela va kanela mongo, swimunhuhatwa na kungu. U kombisa loko xitori xi tsakeriwa na ku kota ku seketela nhlamulo, xikombiso, "Ndzi tsakela xitori lexi hikuva...." U hlamula swivutiso swo hlaya swa xiyimo xa le henhla leswi swi humaka eka xitshuriwa lexi xi hlayiweke. U tirhisa dikixinari ku kuma marito na tinhlamuselo ta wona. 	<ul style="list-style-type: none"> U hlaya switshuriwa leswi kurisiweke ku fana na switlhokovetselo, tibuku letikulu ta switori, mintlangu, tipositara, na switshuriwa swa xielekitironiki va ri tilasi hinkwayo na mudyodzisi U hlamuela mahungu yo huma eka switshuriwa swo dirowa ku fana na swinavetiso, swifaniso, tigirafu, tichati U kombisa loko xitori xi tsakeriwa na ku kota ku seketela nhlamulo, xikombiso, "Ndzi tsakela xitori lexi hikuva...." U hlamula swivutiso swo hlaya swa xiyimo xa le henhla leswi swi humaka eka xitshuriwa lexi xi hlayiweke. U tirhisa dikixinari ku kuma marito na tinhlamuselo ta wona. 	<ul style="list-style-type: none"> U hlaya switshuriwa leswi kurisiweke ku fana na switlhokovetselo, tibuku letikulu ta switori, mintlangu, tipositara, na switshuriwa swa xielekitironiki va ri tilasi hinkwayo na mudyodzisi U hlamuela mahungu yo huma eka switshuriwa swo dirowa ku fana na swinavetiso, swifaniso, tigirafu, tichati U kombisa loko xitori xi tsakeriwa na ku kota ku seketela nhlamulo, xikombiso, "Ndzi tsakela xitori lexi hikuva...." U hlamula swivutiso swo hlaya swa xiyimo xa le henhla leswi swi humaka eka xitshuriwa lexi xi hlayiweke. U tirhisa dikixinari ku kuma marito na tinhlamuselo ta wona. 	MPFUXETO <ul style="list-style-type: none"> U hlaya switlhokovetselo swo hambanahambana hi nhlokohaka yo karhi a tlhela a kanela hi swona (xivumbeko na nhlamuselo, marito lawa ya tirhisiweke) U kombisa loko xitori xi tsakeriwa na ku kota ku seketela nhlamulo, xikombiso, "Ndzi tsakela xitori lexi hikuva...."
	Ku hlaya hi ntlawa lowu leteriwaka	Mudyondzi u hlaya a miyerile na hi ku hlayela ehenhla swi huma ebukwini ya yena eka ntlawa lowu, hi ku leteriwa hi mudyodzisi leswaku ntlawa hinkwawo wu hlaya xitor xo fana eka xiyimo xa vuleteri xa	<ul style="list-style-type: none"> Mudyondzi u hlaya a miyerile na hi ku hlayela ehenhla swi huma ebukwini ya yena eka ntlawa lowu, hi ku leteriwa hi mudyodzisi leswaku ntlawa hinkwawo wu hlaya xitor xo fana eka xiyimo xa vuleteri 	<ul style="list-style-type: none"> Mudyondzi u hlaya a miyerile na hi ku hlayela ehenhla swi huma ebukwini ya yena eka ntlawa lowu, hi ku leteriwa hi mudyodzisi leswaku ntlawa hinkwawo wu hlaya xitor xo fana eka xiyimo xa vuleteri 	<ul style="list-style-type: none"> Mudyondzi u hlaya a miyerile na hi ku hlayela ehenhla swi huma ebukwini ya yena eka ntlawa lowu, hi ku leteriwa hi mudyodzisi leswaku ntlawa hinkwawo wu hlaya xitor xo fana eka xiyimo xa vuleteri 	MPFUXETO <ul style="list-style-type: none"> Mudyondzi u hlaya a miyerile na hi ku hlayela ehenhla swi huma ebukwini ya yena eka ntlawa lowu,

	ntlawa lowu, hi ku leteriwa hi mudyodzisi leswaku ntlawa hinkwawo wu hlaya xitori xo fana eka xiymo xa vuleteri xa ntlawa.	<p>ntlawa.</p> <ul style="list-style-type: none"> U tirhisa tindlela to tala to tilulamisa swihoxo loko a ri eku hlayersi: ku hlayersi, ku hlaya a ya emahlweni, ku yimanyana. U hlaya hi ku engetelela nkhuluko na ku twarisa marito hi mfanelo na hi ku hetiseka. 	<ul style="list-style-type: none"> U tirhisa ntivo mimpfumawulo, vuswikoti byo dyondza marito lawa a nga ma tolovelangiki. U timonithara hi yexe- loko a hlaya, ntsundzuko wa marito na nwisiso loko a ri eku hlayersi. 	<p>xa ntlawa.</p> <ul style="list-style-type: none"> U tirhisa tindlela to tala to tilulamisa swihoxo loko a ri eku hlayersi: ku hlayersi, ku hlaya a ya emahlweni, ku yimanyana. U hlaya matsalwa yo hambana ku fana na mintlangu ley kandziysiweke. U hlaya hi ku engetelela nkhuluko na ku twarisa marito hi mfanelo na hi ku hetiseka. U timonithara hi yexe- loko a hlaya, ntsundzuko wa marito na nwisiso loko a ri eku hlayersi. 	<p>ntlawa.</p> <ul style="list-style-type: none"> U hlaya hi ku engetelela nkhuluko na ku twarisa marito hi mfanelo na hi ku hetiseka. U tirhisa ntivo mimpfumawulo, vuswikoti byo dyondza marito lawa a nga ma tolovelangiki. U timonithara hi yexe- loko a hlaya, ntsundzuko wa marito na nwisiso loko a ri eku hlayersi. 	<p>hi ku leteriwa hi mudyodzisi leswaku ntlawa hinkwawo wu hlaya xitori xo fana eka xiymo xa vuleteri xa ntlawa.</p> <ul style="list-style-type: none"> U tirhisa ntivo mimpfumawulo, vuswikoti byo dyondza marito lawa a nga ma tolovelangiki.
Ku hlaya va ri vambirhi/na loko a ri yexe:	<ul style="list-style-type: none"> U hlaya tibuku leti hlayersi hi nkarhi wo hlaya swin'we, tibuku ta switori na tibuku leti humaka eka khona yo hlaya ya ttilasi na switshuriwa swin'wana swo fana leswi hlayersi emasungulenya lembe a ri yexe eka buku ley iyi hlayeke hinkwawo swin'we na tibuku leti ti nga kona etilasini. Mudyondzi u hlayela munghana wa yena ehenhla. 	<ul style="list-style-type: none"> U hlaya tibuku leti hlayersi hi nkarhi wo hlaya swin'we, tibuku ta switori na tibuku leti humaka eka khona yo hlaya ya ttilasi na switshuriwa swin'wana swo fana leswi hlayersi emasungulenya lembe a ri yexe eka buku ley iyi hlayeke hinkwawo swin'we na tibuku leti ti nga kona etilasini. U hlaya leswi a swi tsaleke na swa van'wana. U kuma mahungu a ri yexe kumbe va ri vambirhi eka switshuriwa swa ntiyiso leswi va ringaneke. 	<ul style="list-style-type: none"> U hlaya tibuku leti hlayersi hi nkarhi wo hlaya swin'we, tibuku ta switori na tibuku leti humaka eka khona yo hlaya ya ttilasi na switshuriwa swin'wana swo fana leswi hlayersi emasungulenya lembe a ri yexe eka buku ley iyi hlayeke hinkwawo swin'we na tibuku leti ti nga kona etilasini. Mudyondzi u hlayela munghana wa yena ehenhla. U hlaya leswi a swi tsaleke na swa van'wana. 	<ul style="list-style-type: none"> U hlaya tibuku leti hlayersi hi nkarhi wo hlaya swin'we, tibuku ta switori na tibuku leti humaka eka khona yo hlaya ya ttilasi na switshuriwa swin'wana swo fana leswi hlayersi emasungulenya lembe a ri yexe eka buku ley iyi hlayeke hinkwawo swin'we na tibuku leti ti nga kona etilasini. Mudyondzi u hlayela munghana wa yena ehenhla. U kuma mahungu a ri yexe kumbe va ri vambirhi eka switshuriwa swa ntiyiso leswi va ringaneke. 	<ul style="list-style-type: none"> U hlaya tibuku leti hlayersi hi nkarhi wo hlaya swin'we, tibuku ta switori na tibuku leti humaka eka khona yo hlaya ya ttilasi na switshuriwa swin'wana swo fana leswi hlayersi emasungulenya lembe a ri yexe eka buku ley iyi hlayeke hinkwawo swin'we na tibuku leti ti nga kona etilasini. Mudyondzi u hlayela munghana wa yena ehenhla. U kuma mahungu a ri yexe kumbe va ri vambirhi eka switshuriwa swa ntiyiso leswi va ringaneke. 	<ul style="list-style-type: none"> U hlaya tibuku leti hlayersi hi nkarhi wo hlaya swin'we, tibuku ta switori na tibuku leti humaka eka khona yo hlaya ya ttilasi na switshuriwa swin'wana swo fana leswi hlayersi emasungulenya lembe a ri yexe eka buku ley iyi hlayeke hinkwawo swin'we na tibuku leti ti nga kona etilasini. Mudyondzi u hlayela munghana wa yena ehenhla. U kuma mahungu a ri yexe kumbe va ri vambirhi eka switshuriwa swa ntiyiso leswi va ringaneke.
Nhlokomhaka ya Xiphokhama	<p>KU TSALA: ku tsala swin'we, hi ntlawa, ku tsala a ri yexe: Awara yi1 hi vhiki (3 x 20 timinetse).</p>					
VUDZENI/ VUSWIKOTI/ MINONGOTI	<ul style="list-style-type: none"> Tirhisa migingiriko ya tsala hi ntlawa ku kombisa mahikahatelo, ririmni na swihluvi swa mbulavulo. Tirhisa migingiriko ya tsala swin'we ku dyondzisa mahikahatelo, ririmni na tinxaka ta swivulwa. Nyika vadyondzi rimba ro tsalela loko va tsala switsalwalwani swo fana na mapapila. 					
	<ul style="list-style-type: none"> U hoxa xandla eka ku nyika miehleketo, marito na swivulwa swo tsala xitori xa ttilasi Mudyondzi u tsala switshuriwa swa yena n'wini hi swivumbeko swo hambanahambana: ku tsala, papilla ro ya eka xaka, nhlamuselo. U endla nkomiso na ku rhekhoda mahungu yo karhi hi tirhisa mimepe 	<ul style="list-style-type: none"> Mudyondzi u tsala switshuriwa swa yena n'wini hi swivumbeko swo hambanahambana: ku tsala, papilla ro ya eka xaka, nhlamuselo. U tsala swivulwa hi nhlokomhaka ley iyi hlawuriwa ku hoxa xandla 	<ul style="list-style-type: none"> Mudyondzi u tsala switshuriwa swa yena n'wini hi swivumbeko swo hambanahambana: ku tsala, papilla ro ya eka xaka, nhlamuselo. U endla nkomiso na ku rhekhoda mahungu yo karhi hi tirhisa mimepe 	<ul style="list-style-type: none"> Mudyondzi u tsala switshuriwa swa yena n'wini hi swivumbeko swo hambanahambana: ku tsala, papilla ro ya eka xaka, nhlamuselo. U endla nkomiso na ku rhekhoda 	<ul style="list-style-type: none"> MPFUXETO Mudyondzi u tsala switshuriwa swa yena n'wini hi swivumbeko swo hambanahambana: ku tsala, papilla ro ya eka xaka, nhlamuselo. U endla nkomiso na ku rhekhoda 	<ul style="list-style-type: none"> Mudyondzi u tsala switshuriwa swa yena n'wini hi swivumbeko swo hambanahambana: ku tsala, papilla ro ya eka xaka, nhlamuselo. U endla nkomiso na ku rhekhoda

	<ul style="list-style-type: none"> Mudyondzi u mpfampfarhuta, a tsala, na ku hangalasa xitoria yena xa tindzimana leti nga ri ki ehansi ka timbirhi (swivulwa swa khume kumbe ku tlula) Tirhisa nkarhi wa sweswi, lowu takana lowu nga hundza. 	<p>ya miehleketo, matafula, switiviso tidayagiramu kumbe tichati.</p> <ul style="list-style-type: none"> U tirhisa mahikahatelo hi ndlela leyi lulameke, hiko, hefemulo, xivutiso, rihlamari na swiangi. U tirhisa vutivi bya mimpfumawulo na milawu ya mapeletelo ku tsala marito lawa ya nga toloveriwangiki. U tiendlela xihlaysamarito na dikixinari swa yena n'wini. 	<p>eka buku ya layiburari ya tilasi.</p> <ul style="list-style-type: none"> U tirhisa tinxaka ta swivulwa to hambanahambana loko a tsala swititimende, swivutiso na swileriso. U tirhisa mahikahatelo hi ndlela leyi lulameke, hiko, hefemulo, xivutiso, rihlamari na swiangi. U lemuka no tirhisa maviti, masivi, mahlawuri, maendli, riengerteri. U tirhisa vutivi bya mimpfumawulo na milawu ya mapeletelo ku tsala marito lawa ya nga toloveriwangiki. U hlayela tilasi leswi a swi tsaleke. U tiendlela xihlaysamarito na dikixinari swa yena n'wini. 	<p>ya miehleketo, matafula, switiviso tidayagiramu kumbe tichati.</p> <ul style="list-style-type: none"> U mpfampfarhuta, a tsala, a hlela, na ku hangalasa xitoria yena xa tindzimana leti nga ri ki hansi ka timbirhi (swivulwa swa khume kumbe ku tlula) U hlanganisa swivulwa hi ku tirhisa mahlanganisi swo fana na 'kutani', kambe. U tirhisa marito yo hambanahambana ku endla leswaku ku tsala ku tsakisa swinene. U hlayela tilasi leswi a swi tsaleke. U tiendlela xihlaysamarito na dikixinari swa yena n'wini. 	<p>mahungu yo karhi hi tirhisa mimepe ya miehleketo, matafula, switiviso tidayagiramu kumbe tichati.</p> <ul style="list-style-type: none"> U endla nkomiso na ku rhekhoda mahungu yo karhi hi tirhisa mimepe ya miehleketo, matafula, switiviso tidayagiramu kumbe tichati. U hlanganisa swivulwa hi ku tirhisa mahlanganisi swo fana na 'kutani', kambe. U lemuka no tirhisa maviti, masivi, mahlawuri, maendli, riengerteri. U tirhisa marito yo hambanahambana ku endla leswaku ku tsala ku tsakisa swinene. U hlayela tilasi leswi a swi tsaleke. U tiendlela xihlaysamarito na dikixinari swa yena n'wini. 	<ul style="list-style-type: none"> U tirhisa mahikahatelo hi ndlela leyi lulameke, hiko, hefemulo, xivutiso, rihlamari na swiangi. U tirhisa marito yo hambanahambana ku endla leswaku ku tsala ku tsakisa swinene.
--	---	--	--	---	--	---

Nhlokohaka ya Xiphokhama	NTIVONTSALO Awara yi 1 hi vhiki (4 x 15 timinetse)											
Vana va languteriwa ku cinca ku tsala kusuka eku tsaleni va nga koki ku ya eka ku koka emakumu ya kotara.												
Tidyondzo ta ntivontsalo ti ta kongomisiwa ngopfu eka matsalelo ya maletere lamakulu na lamantsongo.												
Vana va languteriwa ku tsalela migingiriko ya vona etibukwini leti tirhisiwaka eka Giredi leyi.												
VUDZENI/ VUSWIKOTI/ MINONGOTI	<ul style="list-style-type: none"> • Vana va languteriwa ku cinca ku tsala kusuka eku tsaleni va nga koki ku ya eka ku koka emakumu ya kotara ya vumbirhi. (kambe leswi a swi bohi, xikolo xi tihlawulela leswi xona xi lavaka swona) • Mudyondzi u kopunula switshuriwa swo tsariwa eka xitsalelo, buku ya mudyondzi, makhadi yo tirthela hi wona, va kongomisa eka mavumbelo ya maletere na ku hambanisa marito eka matsalelo yo koka. • U tsala a ri karhi a engetela rivilo. 	<ul style="list-style-type: none"> • Mudyondzi u kopunula switshuriwa swo tsariwa eka xitsalelo, buku ya mudyondzi, makhadi yo tirthela hi wona, va kongomisa eka mavumbelo ya maletere na ku hambanisa marito eka matsalelo yo koka. • U tsala a ri karhi a engetela rivilo. 	<ul style="list-style-type: none"> • Mudyondzi u kopunula switshuriwa swo tsariwa eka xitsalelo, buku ya mudyondzi, makhadi yo tirthela hi wona, va kongomisa eka mavumbelo ya maletere na ku hambanisa marito eka matsalelo yo koka. • U tsala a ri karhi a engetela rivilo. 	<ul style="list-style-type: none"> • Mudyondzi u kopunula switshuriwa swo tsariwa eka xitsalelo, buku ya mudyondzi, makhadi yo tirthela hi wona, va kongomisa eka mavumbelo ya maletere na ku hambanisa marito eka matsalelo yo koka. • U tsala a ri karhi a engetela rivilo. 	<ul style="list-style-type: none"> • Mudyondzi u kopunula switshuriwa swo tsariwa eka xitsalelo, buku ya mudyondzi, makhadi yo tirthela hi wona, va kongomisa eka mavumbelo ya maletere na ku hambanisa marito eka matsalelo yo koka. • U tsala a ri karhi a engetela rivilo. 	<ul style="list-style-type: none"> • Mudyondzi u kopunula switshuriwa swo tsariwa eka xitsalelo, buku ya mudyondzi, makhadi yo tirthela hi wona, va kongomisa eka mavumbelo ya maletere na ku hambanisa marito eka matsalelo yo koka. • U tsala a ri karhi a engetela rivilo. 						

Vutivi na vuswikoti	Vundzeni, vuswikoti na minongoti ya kotara ya 2						
Switirhisiwa (ku nga ri tibuku) ku pfuneta ku dyondza	Nongonoko wo hlaya Makhadi ya swikombakomba	Nongonoko wo hlaya Tibuku to tirhela ta DBE	Nongonoko wo hlaya Makhadi ya swikombakomba Tibuku to tirhela ta DBE				

	Tibuku to tirthela ta DBE Tibuku letikulu Swifaniso Tipositara	Swifaniso Tipositara	Swifaniso Tipositara	Swifaniso Tipositara	Swifaniso Tipositara	Swifaniso Tipositara
Makambelelo ya dyondzo	From Abridged CAPS Section 4 Amendments, pages 6 - 10		<ul style="list-style-type: none"> Migingiriko yi fanele na ku kamberiwa hi nkarhi wa migingiriko ya dyondzo ya siku na siku ya tindzimi. Vuswikoti byin'wana a byi endleriwanga ku va gingiriko wa makambelelo ntsena kambe wu fanele ku tiyisisa leswaku vadyondzi va nyikiwa nkarhi ku kombisa vuswikoti lebyi hi swa nomo na hi swo endliwa. Makambelelo ma nga humeleta ntsena loko minongoti yi dyondzisiwile na vadyondzi va kumile nkarhi wo ringana wo ti toloveta. Makambelelo ya migingiriko ya swa nomo yi fanele ku katsakanywa na Swikili swa Vutomi na Matematiki laha swi faneleke. Makambelelo i maendlelo lama kunguhatiweke lama kongomisaka eka ku hlengeleta, ku rhekhoda, ku hlamusela, ku tirhisa na ku tivisa hi mahungu mayelana na ku ya emahlweni ka n'wana na ku humeleta eka ndlandlamuxa vutivi, vuswikoti na matikhomelo. I swa nkoka ku xiya leswaku ntirho wun'wana na wun'wana wa makambelelo a wu fanelanga wu langutiwa tanihi xiendlo xo famba xoxe kumbe xikambelwana, kambe yi fanele yi landzela swileriso swa milawu ya makambelelo yo yisa emahlweni minkarhi hinkwayo. Migingiriko ya makambelelo yi endliwa hi swiphemu swo hambanahambana swa dyondzo ya Ririm ika giredi 1-3. Swi ni nkoka ku tekela enhlokweni maendleo yo katsakanya leswi swi kombisiweke eka nkarhi lowu pimiweke wa ku hlaya no tsala' (mapapila ya 11-12, xiyimo xa masungulo XIPHOKHAMA Ririm ra lekaya xiyenge xa 2) swi fanerile ku letela maendlelo ya migingiriko ya makambelelo nkarhi hinkwawo loko swi koteka. <ul style="list-style-type: none"> → migingiriko ya makambelelo wu fanele ku endliwa hi ndlela leyi ringanyetaka swikili leswi kamberiwaka. Leswi swi ta endla leswaku mudyondzisi a nga kambeli swikili swin`we a honisa swin`wana; → Tirhisa nkantsakanywa kharikhulamu eka xiyenge xa 3 eka XIPHOKHAMA tindzimi hinkwato) (ATP ley) tani hi xiletelo ku tiyisisa leswaku u heta vundzeni bya kharikhulamu. → Vundzeni bya kharikhulamu byi kombisiwile eka xiyenge xa 3 ku nga ri hi vhiki, vundzeni, swikili na vutivi a swi fanelana swi siya vangwa eka tikotara hinkwato ta mune. 			
Xikombiso xa migingiriko ya Makambelelo			<p>Ku vulavula na ku yingisela:</p> <ul style="list-style-type: none"> U ringanyeta swintshuxo swa swiphiqo, ngopfungopfu swa le ka dyondzo ya Metse. U rungula xitori lexi nga na masungulo, xikarhi na mahetelelo. <p>Mimpfumawulo:</p> <ul style="list-style-type: none"> Swa nomo na swo endliwa: u lemuka maletere hinkwawo yo ka rito eka marito, xik, "k" eka kona. (karhi lowu kongomisiweke eka ntivompfumawulo) Mudyondzi u tirhisa vuswikoti bya mimpfumawulo lebyi dyondzisiweke eka lembe leri. <p>Ku hlaya:</p> <ul style="list-style-type: none"> Swa nomo:ku hlaya hi ntlawa lo ku leteriwaka (GGR) Mudyondzi u hlaya buku ya yena a miyerile na hi ku hlayela ehenhla eka ntlawa lowu hlayaka hi ku leteriwa na mudyondzisi, hi leswaku ntlawa hinkwawo wu hlaya xitori lexi fanaka eka leswi va ringaneke. U tirhisa ntivompfumawulo, vuswikoti byo dyondza marito lawa a nga ma tolovelangiki. (karhi lowu kongomisiweke eka ku hlaya) Wa tikamba yena n'wini – eka ntsundzuko wa marito na ntwisiso loko a ri eku hlayeni. (karhi lowu kongomisiweke eka ku hlaya) Vuswikoti bya ntwisiso (karhi lowu kongomisiweke eka ku hlaya) Swivutiso swo kongoma Ku kumbetela Swa mbuyetelo wa mhaka: ku lulamisa swiendaleko hi nxaxamel Minkumbetelo: yini, hikokwalaho ka yini, njhani? Ku pima/ ku hlela mahungu <p>Ku tsala:</p> <ul style="list-style-type: none"> U hoxa xandla eka ku nyika miehleketo, marito na swivulwa swo tsala xitori xa tilasi. (hi nkarhi wo tsala swin`we) Mudyondzi u tsala switshuriwa swa vun'wini hi swivumbeko swo hambanahambana: ku tsala, papila ro ya eka xaka, nhlamuselo. U tirhisa ririm: ku vumba swivulwa, vuhikahato, minkarhi, mahlanganisi. Language usage: sentence construction, punctuation, tenses, conjunctions <p>Ntivontsalo:</p> <ul style="list-style-type: none"> U kopa xitshuriwa lexi tsariweke eka xitsalelo, tibuku ta vadyondzi, makhadi yo tirhela eka wona, na sw. na sw. hi ndlela leyi lulameke. 			